

nuto. Podle Šu 16 nesp. říz. mohla by však souhlasná, nárok stěžovatelův zamítající usnesení nižších soudů býti změněna jenom, kdyby trpěla zřejmou nezákonností, rozporem se spisy nebo zmatečností. Těchto vad neshledal Nejvyšší soud ani v napadených usneseních ani v řízení jim předcházejícím. Stěžovatel sám přiznává, že pro nesouhlas podpůrce nedošlo mezi ním a jeho právním zástupcem posud ke platné smlouvě o zmocnění, ale vytýká nižším soudům, že se nezabývaly podstatnou částí jeho návrhu, totiž aby přes opačnou vůli podpůrce byla tato smlouva soudem uznána a schválena. Dovolací rekurs ocitá se tu v rozporu se spisy, neboť rekursní soud se na konci svých důvodů zabývá i touto částí stěžovatelova návrhu a odůvodňuje, proč mu nevyhovuje. Nejvyšší soud souhlasí s jeho názorem. Jediným zástupcem osoby zbavené částečně svéprávnosti jest soudem ustanovený podpůrce (§ 4 zák. o zbavení svéprávnosti, § 243 obč. zák.), jiné osoby mohou za opatrovance jako jeho zmocněnci jednati pouze se souhlasem podpůrcovým. Zákon nečiní výjimky v případech, kde osoba podpůrcova není opatrovanci příjemná, a týž nemá v něho důvěry, nebo kde podpůrce jedná proti vůli opatrovance. Vždyť zřizuje podpůrce právě proto, že opatrovanec byl uznán za neschopna, by sám spravoval své věci, a protože vůle opatrovancova jest tedy právně vadnou. O ochranu zájmů opatrovance pečuje zákon jiným způsobem. Jednak přiznává mu v §§ 217 a 282 obč. zák. právo stěžovati si na podpůrce u soudu, jednak ukládá opatrovnickému soudu, by z úřední povinnosti bděl nad jeho zájmy (§ 21 obč. zák., § 2 úvodní odstavec nesp. říz.) a aby před svými rozhodnutími vždy i jeho sama vyslechl, jest-li schopen utvořiti si o nich úsudek (§§ 2 čís. 5, 185 nesp. říz.). Rozšiřovati tuto povinnost soudu na právo opatrovance jednati u soudu samostatně a vlastním právním zástupcem příčilo by se doslovu zákona, smyslu právních předpisů o opatrovnictví a duchu nesporného řízení. Návrh, by se stěžovatel směl v budoucnosti i proti vůli podpůrce dáti zastupovat svým právním zástupcem, byl proto právem zamítnut. Toto rozhodnutí nebude ovšem překážkou, by nebyl opatrovnickým soudem v případě potřeby opatrovanci pro jednotlivé určité právní úkony, při nichž by se jeho zájmy křížily se zájmy podpůrcovými, ustanoven zvláštní opatrovník podle § 271 obč. zák., po případě i advokát, prozatím není však k ustanovení takového opatrovníka důvodu.

Čís. 6562.

Při nároku z bezdůvodného obohacení (§ 1431 obč. zák.) nezáleží na bezelstnosti obohaceného.

Železniční správa jest oprávněna srážeti si ze služebních příjmů zaměstnance přeplatek, jež vyplatila jednak zálohou, jednak omylem.

(Rozh. ze dne 9. prosince 1926, Rv II 281/26.)

Žalobci, železničnímu zaměstnanci, bylo v době od roku 1921 do 1. července 1924 jednak zálohou, jednak omylem přeplaceno 11.196 Kč.

Ježto si erár tento peníz srážel ze žalobcových služebních požitků, domáhal se žalobce nálezu, že žalovaný erár jest povinen uznati, že mu nepřísluší právo srážeti žalobci z jeho měsíčního platu 11.196 Kč, že jest povinen stržené přeplatky vrátiti a zdržeti se dalších srážek. *Procesní soud* první stolice žalobu zamítl. *Důvody*: Proti nároku na vrácení přeplatku brání se žalobce tím, že jednak strhávání přeplatku je v rozporu s ustanovením Šu 65 sl. řádu z roku 1898, jednak, že jako bezelstný nabyvatel není povinný vydati přeplatek. Ani v tom, ani v onom směru není však stanovisko žalobcovo oprávněno. Netřeba se vůbec zabývatí otázkou, zda žalobce, pobíraje přeplatky, jednal bezelstně, poněvadž i v tomto případě má žalobce podle Šu 330 obč. zák. pouze nárok na úroky z přeplatku a zaplacení těchto úroků žalovaná strana ani nepožaduje. Oprávnění žalované strany sraziti si ze splatných částek stálých požitků zaměstnancových vyplacený přeplatek vyplývá jasně z předpisu Šu 65 b) sl. řádu z roku 1898, uvádějícího všeobecně všechny pohledávky ze služebního poměru. Že k těmto pohledávkám, které jest železniční správa oprávněna uhražovati si srážkami, patří i přeplatky, vysvítá též z ustanovení Šu 127 sl. řádu. Druhý odstavec cit. Š ustanovuje doslovně: v případě rozvázání služebního poměru smrtí, vystoupením, propuštěním nebo výpovědí nevymáhá se od vystoupivšího zaměstnance ta část služebních požitků, která mu nepříslušela. Nelze tedy pochybovati o tom, že železniční správa jest oprávněna, požadovati vrácení přeplatků a činiti za tím účelem srážky z požitků zaměstnance, trvá-li dosud služební poměr. *Odvolací soud* napadený rozsudek potvrdil.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Žalobce napadá rozhodnutí odvolacího soudu jenom podle Šu 503 čís. 4 c. ř. s. pro nesprávné právní posouzení. Aby vůbec měl naději na úspěch, musil by své vývody založiti na tom skutkovém stavu, na němž budoval odvolací soud, neboť jenom na stejném skutkovém základě lze dospěti ke shodným právním závěrům, je-li však skutkový základ rozdílný, musí se různiti i z něho plynoucí právní důsledky, třebas žádný z nich nebyl nesprávným. Této základní podmínce zákonného uplatnění dovolacího důvodu Šu 503 čís. 4 c. ř. s. žalobce nevyhověl. Tvrdě, že pobíral přeplatky jako poukázaný plat, ocitá se v rozporu se skutkovým zjištěním obou nižších soudů, že mu byly vyplaceny dílem zálohou, dílem omylem. Nynější tvrzení, že podle předloženého dekretu byl zařazen do VIII. služební třídy a platové stupnice 5808 Kč, jest mimo to v rozporu s vlastním jeho přednesem před prvním soudem a obsahem předloženého dekretu ze dne 22. prosince 1921, neboť podle tohoto dekretu vydaného o jmenování uveřejněném již v čís. 55 úředního listu z roku 1920, byl žalobce jmenován do IX. služební třídy a platové stupnice 4008 Kč. O toto jmenování ve sporu vůbec nejde, nýbrž o jmenování pozdější následkem propočítání služebních let, které bylo uveřejněno v čís. 34 úředního listu z roku 1922. Žalobce byl jím zařazen jako oficiál do

VIII. služební třídy a platové stupnice 5208 Kč, ač při provisorním propočítání, jež bylo tímto jmenováním opraveno, byla mu v VIII. služební třídě přiznána stupnice 5808 Kč. Poněvadž záloha a další požitky až do 1. července 1924 byly vyplaceny podle provisorního propočítání, vznikl přeplatek 11.196 Kč, jenž jest předmětem sporu. Skutkové zjištění prvního soudu, že provisorní propočítání nebylo uveřejněno v úředním listu, a že žalobce nebyl o něm vyrozuměn, nebylo v odvolacím řízení vůbec napadeno a nelze jím již viklati. Zůstává proto dovoláním nedotčen i předpoklad odvolacího soudu, že žalobce neměl na přeplatek 11.196 Kč práva a že mu byl vyplacen jenom omylem. Tomu-li tak, jest správným i právní závěr, založený na ustanovení §u 1431 obč. zák., že žalobce jest povinen přeplatek vrátiti. Dovolání snaží se mu čeliti tvrzením, že žalobce nevěděl o omylu dráhy a přijal přeplatek bezelstně. I tu jest v rozporu se skutkovým zjištěním odvolacího soudu, podle něhož nemohl býti žalobce toho názoru, že platy, poukázané mu následkem prozatímního zařazení do platové stupnice 5808 Kč jsou poukázány neodvolatelně a že si naopak musil býti vědom, že je bude musiti po případě vrátiti. Toto zjištění stačí k vyloučení žalobcovy bezelstnosti, neboť podle §u 326 obč. zák. jest držba obmyslnou netoliko, když si držitel jest vědom, že věc mu nenáleží, nýbrž i když podle okolností musí tak předpokládati. Ostatně jest dovolávání se předpisů o bezelstné držbě podle §§ 326 až 330 obč. zák. vůbec pochybené, neboť železniční správa nepožaduje vícení přeplatků z důvodu věcného práva nebo z důvodu náhrady škody, nýbrž z důvodu obohacení podle §u 1431 obč. zák., při němž na bezelstnosti obohaceného nezáleží, své obohacení připustil však žalobce, přiznav, že peníze pro sebe spotřeboval. Konečně nelze dovolání dáti za pravdu ani v tom, že železniční správa neměla a nemá práva strhovati si přeplatek ze služebních platů, poněvadž podle §u 65 služ. řádu mohou se z nich srážeti jenom pohledávky ze služebního poměru a sporný přeplatek prý není takovou pohledávkou. Tak jako služební požitky žalobce jsou platem ze služebního poměru, jsou jím i pohledávky dráhy na zálohách a přeplatcích služebních požitků, neboť nutnou podmínkou jejich vzniku jest právě služební poměr žalobcův. Kdyby ustanovení §u 65 písm. b) služ. řádu nemělo býti takto vykládáno, nemělo by vůbec smyslu. Pohledávky z důvodu náhrady škody, již zaměstnanec způsobil ve službě dráze, jsou v §u 65 písm. b) služ. řádu uvedeny jen příkladmo jako jeden z nároků ze služebního poměru, ale právě tento příklad dokazuje, že i nárok na vrácení omylem vyplaceného přeplatku nutno mezi ně zařaditi.

Čís. 6563.

Služebnost pastvy nelze vydržeti. K předpisu §u 43 cís. pat. ze dne 5. července 1853, čís. 130 ř. zák. dlužno přihlédnouti z úřadu.

(Rozh. ze dne 9. prosince 1926, Rv II 436/26.)